

A ZUGOLY

H O L T I M Á R I A

Soká, nagyon soká nem jártam otthon. Annyira távolinak tűnt már az otthonnak nevezett zugoly, hogy alig-alig is bírtam lehunyt szemmel elképzelni. Ebbéli igyekezetemben elsőnek a nagyszobai asztal képe ugrott be, körülötte a négy alacsony, öblös fotellel. Ha valaha teát vagy kávét ittunk ennél az asztalnál, mindig fel kellett állnunk, hogy elérjük a csészéket. A konyhaasztal ezzel szemben olyan alacsony volt, hogy ahhoz sem tudtunk rendesen hozzáülni: amíg a húgossal kicsik voltunk, apánk lefűrészelt egy-egy arasznyit az asztallábakból, hogy hozzáférhessünk a tányérokhoz. Igazi pánik idővel akkor tört ki az asztal körül, amikor már jól felnőttünk, és evővendég is érkezett; újból és újból el kellett mesélni nagy mentegetőzve az asztallábak történetét. Egyszer egy szabadszájúbb rokon meg is jegyezte, hogy jégkokisoknak való térdvédőt kellene használnunk, mielőtt véresre verjük a térdünket, napról napra hosszabbodó lábunkat. Anyám erősen zokon vette a megjegyzést, és amikor magunkra maradtunk, dühösen mondta: ez elnézegelődhet, amíg meghívjuk, amíg nálunk valaha is eszik. Igen, legfőképp az asztalokra emlékeztem az otthonból.

És most itt voltam. Csengtettem, de senki sem nyitott ajtót. Gyakorlott mozdulattal nyúltam a lábtörlő alá, és meg is találtam a kulcsot. Első pillantásra jóformán semmi sem változott a lakásban. Ami azonnal és elsőnek feltűnt, az a négy pár gyerekcipő a fogas alatt. Persze, a húgoméknak már négy gyerekük van; Icuék még nincsenek harmincévesek sem. Annak idején pedig valamennyi születéséről – sőt fogantatásáról! – levélben értesítettek, de számomra olyan valószerűtlennek tűnt ez a gyarapodás, hogy valójában nem is vettem komolyan ezeket a leveleket. Anyám drapp színű *(mindenhez megy, gyerekem)*, majd harmincéves téli-nyári ballonkabátja ott lógott a fogason. Akkor most miben ment el? – törtem a fejem, mert hogy másikat nem vett, abban biztos voltam. Aztán megpillantottam azt a törpe, összecsucskható kis nyári székét is, mely helyrajzi száma szerint a rá-

dió polca alatt lapult; apám kisügyesnek nevezte el. Szinte megnyugodva pillantottam meg azt a zománcozott tálat a szekreteren, melyet időtlen idők óta körtéstál címen emlegettek: szürkés-kék mezőben egy sárgapiros zománckörte árválkodott a tál közepén. A tévé előtti heverőn még mindig ott volt a két hajszál egyforma pipacscsokros párna, alaposan megcsapzott állapotban. Megemeltem a kis kávéfőzőt a gázon: lotyogott benne a víz. Igen, anyánk mindig előre töltötte élesre, ahogy mondta, így bármikor alágyújthatott. A kisszobában kóborolva mepillantottam anyám éjjeliszekrényét, telis-tele gyógyszerekkel, üvegcsékkel. Azt tudtam, hogy az utóbbi években betegeskedett, de hogy már ide jutott, álmomba sem képzeltem volna. A készletben a valeriána dominált, felettük a falon egy berozsdásodott képszegeczen anyám mumifikálódott esküvői csokra; a fehér mirtusz acélkékre porosodott. Megbotlottam a spárga futószőnyegekben. Aztán a rádió. Szórakozottan lenyomtam az indítógombot: a Szabad Európa szignálja csendültek fel. Gondolattalanul roskadtam le az egyik székre, talán az egyetlenre, amely normális méretű volt a lakásban. A falióra kegyetlenül verte a perceket, még hangosabban a negyedeket. Csodálkoztam, hogy hogy nem zavart annak idején ez a zenebona, hiszen az óra már az én időmben is létezett; nagyanyámtól örököltük. A Niagara mellett is élnek emberek, gondoltam, végső soron mindent meg lehet szokni. De nem morfondíroztam túl soká, mert kopogtattak. Takácsné volt a szomszédból. Megjött a Marika – kiáltással a nyakamba borult. Alig ismertem rá Takácsnéra; az idő megteszi a magáét. Túl rozogának találtam, aztán zavarba jöttem. Hát lehetséges-e, hogy csak mások változnak, és én mindig ugyanaz maradok? Megpróbáltam Takácsné háta mögött a gyatruló foncsorú tükörbe pillantani, de az asszony, mintha csak kitalálta volna a gondolatom, állta a kilátást, közben mondta a magáét:

– A gyerekek óvodában vannak, a nagyobbik iskolában. Icuék bevitték a mamát a kórházba, fulladozott az éjszaka. Gondolom, az intezíven kötöttek ki.

– De hát a kabátja itt van – vettem közbe.

– Ó, csak a házi köpenyét dobták rá a mentősök – mondta Takácsné fenomenális értesültségével –, annyira siettek. Azért is gondoltam, hogy már csak megnyitom az ajtót, soha nem lehet tudni ebben a besurranós világban. És akkor látom, hogy itt a Marika! nahát!

Anyánk esküvői képéről Takácsnéra pillantottam. A képen a retus állta legjobban a sarat.

– Meséljen, mi van a mamával – mondtam. – A leveleiből aztán alig derül ki valami.

– Ó, a Mária! Hát, ha nincs ez a fulladás, meg ha nem botlana meg foly-

ton ezekben a szőnyegrongyokban, egészen jól lenne. Tudja, leköti a nagy levelezés.

– Levelezés?

– Hát hogyan. Olvassa az újságok házassági hirdetéseit: tízesével küldi a leveleket. A múltkorában is beállított az egyik. Képzelve el, tonzúrás a pasas, egyetlen foga nincs, azt magyarázta, hogy éppen most készül az alsó-felső fogsora, talán nyárra meg is lesz. Hát a Mária rövid úton kipenderítette, gondolhatja. Volt itt egy jó nyolcvanas is, folyton az örök hűségről papolt. Amikor elment, a Mária nevetőgörcsöt kapott, akkor kezdődtek ezek a fulladások is. Különben ott van a paksaméta, nézze csak meg. Icuék fő foglalkozása éppen ezek a levelek: valósággal szavalják egymásnak az idilli szöveget. Ami közös mindben, hát az az örök hűség, a természet szeretete (naná, majd még kirándulgatok ezzel a feldrótózott csipőmmel, mondta Mária, a két bottal, ő meg majd hozza mögöttem a táskámat és az esernyőt). Jelentkezett egy olyan is, aki amerikai örökségéből járja a nagyvilágot; sürgősen nőszülne, mert szüksége van egy megbízható személyre, aki a távolléte alatt megeteti a tyúkokat, és ellátja a macskát. Gondolhatja, hogy ezt alaposan megválaszolta a Mária: bízza csak az állatvédő egyesületre a dolgot. Nem tudom, a mai postával jött-e valami, mert azért naponta csordogálnak a levelek. Van olyan jelentkező is, aki boldogan él a feleségével, de azért levelezgetni szeretne, örök szerelem jeligré a kiadóba. Ehhez mit szól? Hogy az édesanyja poste restante írogatna. – Takácsné kifulladás. – Mikor is halt meg az édesapja?

– Tíz éve.

– A temetőbe azért minden szombaton kimegy az édesanyja, viszi a virágot, és a legszívesebben ott olvasgatja a kispadon ezeket a leveleket, ezért is nem szereti, ha Icuék akarják kivinni kocsival. De azok is már minden pillanatban érkezhetnek, ha ott fogják a mamát. Márpedig ott fogják, én már csak tudom.

Önkéntelenül nyúltam a levélköteg után, és már majdnem kibogoztam a kék selyemmasnit, aztán meggondoltam magam, visszatettem a paksamétát Prohászka *Elmélkedéseikjére*. Takácsné mintha kimerült volna a hangosújság viszontagságaitól, csendesesen visszavonult. Mielőtt elment, még megnézte, jól zárták-e el a gázt, aztán eltűnt. A szemközti lakás ajtajának csapódása a visszhanggal együtt olyan volt, mint egy nagy *bang*, a világ teremtésének első napja előtti napon. Csend volt.